Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 4 (492). Неділя, дня 27. січня 1929. Рік XI.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Živnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

ДЕНЬ 22. СІЧНЯ 1919 РОКУ.

Десять літ ділить нас від хвилі, як на Софійськім майдані в Київі, біля памятника Великого Гетьмана Богдана, проголошено незалежність і соборність українських земель. Отже святковано найбільше свято, яке якась нація у свому споконвічному буттю святкувати може — свято злуки всіх земель в одну суверенну, ні від кого незалежну державу.

Так писалось в торжественних актах, відчитаних в часі врочистости на площі св. Софії. Але ця незалежність і соборність нині, по десятьох літах, лишилась тільки в... актах, бо в реально-позитивнім, в політично-державнім розумінню нічого не лишилось з тих історичних документів про обєднання українських земель. *Не осягнув український нарід ні самостійности ні соборности. Лишилась тільки велика ідея...*

Нині по десяти літах годиться нам спитати: Чому воно так сталось? Чому день 22. січня 1919 року і його врочисті документи стались лишень *гарною леґендою?*

„В таких переломових хвилинах, як сучасна, — пише кровю серця В. Липинський — не вільно дурити себе неправдою. Леґенда — не брехня. Леґенда — це спільне хотіння, що бере образ укоханої минувшини для творення будуччини. Але це не перебріхування минувшини, щоб допінґувати своє кволе хотіння. Це не чад неправди, якими труси опянюють себе, йдучи в бій за те, чого не хочуть...“

Гляньмо отже правді в очі! Бистрий обсерватор-журналіст І. Кедрин, як очевидець події 22. січня 1919 р. пише, що учасники врочистости були в „пригніченому настрою“, бо запанував „страшний хаос у столиці і безладдя у всьому краю“, „армія УНР розтаяла й на очах щезає“, а „нечисленні війська й инших боєвих частин, що *ще* стояли при боці Директорії, не мали сили опертись сильній червоній армії, яка сунула з півночі і північного сходу“. А рівночасно „інертність, хиткість і повна розбіжність думок у верховної влади Директорії УНР...“

„Отже не дивниця, — пише далі І. Кедрин — що в таких обставинах і серед такого загального настрою Свято Злуки 22. січня 1919 р. не мало тих зовнішних урочистих познак, що звичайно у подібних випадках буває і на загал було дуже скромне. Урочистий молебен духовенства, відчитання акту злуки і дефіляда частин корпусу Січових Стрільців, стаціонованих в Київі, склались на програму урочистости на Софійському майдані. Не було великих маніфестацій, безконечних промов і невмовкаючих окликів „слава“ радіючої маси... Біля 11. год перед пол. зійшлись, а якої півтора години вже розходились по домах“...

Словом — панував настрій, який панує в хаті, з якої винесено до гробу дорогу особу. Інстиктовно громадянство підлягало настроєви, який огортає чоловіка, коли опритомніє з безтямности, в якій поповнив злочин. А цей злочин поповнено, бо перед місяцем д. 14. грудня 1918 р. повалено свою власну Українську Державу під владою Гетьмана. Кількох гробарів української державности зорґанізувало повстання. Ось що пише про цих повстанців Начальний Вожд УГА., ґен. М. Омелянович Павленко:

„Від 15. листопада 1918 ст. Фастів була ставкою повстанчих військ. З ріжних кінців сходились під прапор Директорії всі незадоволені режимом Гетьмана, всі, хто так чи інакше рахував себе покривдженим, неоціненим по заслугах, а разом з тим чимало елементу з природи неспокійного, для якого хаос й анархія були рідною стихією. Події показали, що таких було найбільше. Були всеж і инші“.

Між тими „иншими“ були і сердешні Січові Стрільці, найідейнійші молодці, про яких і Винниченко і Липинський згідно пишуть, що такі вояки являються тільки раз на століття. Їх сердешних довіре надужито також до Каїнового діла — поведено їх проти власної держави, на якої поміч ждала новоотворена Західна Укр. Нар. Республика. І хотяй вона раділа обєднанням, але з упадком Гетьманської влади, її доля була рішена, бо їй самій „устоятись не було сили“.

„Не думаємо подавати оцінки повстання проти гетьманської влади, історія дасть свій присуд — пише ґен. М. Омелянович-Павленко — я хочу лише відмітити, що ця подія поважно заважила в перебігові подій на Заході України, де після „першого листопаду“ повстала революційним шляхом молода Західно-Українська Народна Республика. Безумовно, самий факт існування орґанізованої гетьманської держави сильно впливав на розрахунки ініціяторів відомої „першо-листопадової“ події. Тому при висвітленні подій, що розгорнулися на терені Галичини протягом кінця 1918 року й початку 1919. не можна промовчувати того льоґічного звязку, що заходив поміж цими двома фактами...“

Тому свято зєдинення, по розвалі Гетьманщини, не мало реальних основ. Це був лиш блискучий метеор серед руїн і згарищ української державности. Армія УНР „розтаяла“, а той „народ“, що йшов „Гетьмана валити“ тільки з надією „погуляти три дні по Київі“ — стрінувшись з енерґійним спротивом здисциплінованих оборонців ладу і порядку, Січових Стрільців — розбігся і виявляв „свою волю“ під проводом Махнів, Зелених, Григорієвих і північного червоного хама, що зближився до Києва, занявши Полтаву...

Демон руїни крякав над врочистостю перед св. Софією. Прокляття української державности тяжило над нею. Відчував це — хто свідомо, а хто несвідомо — майже кожний учасник урочистости. І ось кілька днів по 22. січня ті самі, що „волею народа“ повалили Гетьмана, були повалені також „волею народа“ і втікали з Києва...

А головні ініціятори повстання і головні актори свята 22. січня? Чи можемо з особою котрого-небудь з них вязати велику ідею, яка одинока лишилась нам зі свята 22. січня?

Перший з них, Винниченко, відігравши головну ролю в розвалі Української Держави, гнаний примарами страшної кривди, яку заподіяв українській державности, втік до Відня, оправдуючись, що не може противитись „волі народа“. Врешті очунявши поїхав до червоної орди „робити федерацію“, але його навіть не пустили перед лице червоного джінґіс-хана...

Другий — Петлюра, піднявши повстання проти Гетьманщини за її „федерацію з Москвою“ — пішов на иншу „федерацію“, яку йому обіцяно тільки за ціну зречення великої части українських земель. Не минув і рік від свята 22. січня — а Петлюра урочистою декляраціею заперечив всім актам, прочитаним на Площі св. Софії дня 22. січня 1919 р. Опісля перекочував до чужої метрополії...

Врешті моральний справник розвалу Української Держави — М. Грушевський! Той самий М. Грушевський, котрий в часі військового зїзду в „Купецькім зібранні“ не хотів промовляти в салі, в якій висіли портрети Гетьманів Хмельницького і Мазепи, бо „ми, мовляв, не збираємось відновлювати гетьманської держави“ — той самий Грушевський, котрий не хотів приняти участи в орґанізації Укр. Академії Наук, основаній Гетьманом 1918 р. — *нині* той самий Грушевський промовляє при портретах Леніна і навіть не протестує, коли над УАН свище нагайка жидка Каґановича...

* * *

Річницю 22. січня 1919 р. відсвяткуємо найкраще, коли усвідомимо собі отсе, що каже історик і ідеольоґ української державности В. Липинський:

Повстання Пушкаря завалило українотворче діло Богдана Хмельницького. Повстання отаманів під фірмою „Петлюра-Винниченко“ завалило українотворче діло Гетьманства 1918 р. І як в першім так і в другім випадку — так вчора як і від віків, переможці, обдерши Україну з Законности, Маєстатичности, Загальности, перерізали зараз-же на другий день самі себе і щезли в рабстві...

ІСТОРИЧНЕ ПРАВО КОРОНИ УКРАЇНИ-РУСІ.

Українські хлібороби, відновляючи українське історичне право, вибрали 29. квітня 1918 р. нащадка українського старого Гетьманського Роду Павла Скоропадського Гетьманом усієї України. Тим вони тільки частинно відновили те українське історичне право, проголосивши Гетьманщину на Україні та право булави, як символ влади в Українській Державі.

Це завдання, що виконали українські хлібороби в 1918 р. не є виконане в цілости, бо тоді тільки частинно відновлене було українське історичне право. Тому відновлення дальших прав не може бути припинене, бо тільки його поглиблення та спопуляризування, як серед своїх мас — так і серед чужинців — допоможе Українцям відвоювати від сусідів все, що вони незаконно загарбали та на підставі того права зможуть Українці відновити свою суверенну Українську Державу.

Користуючись таким самим історичним правом — Чехи відновили свою державу. Про це історичне право корони чеської землі вони всюди, в часі свого недержавного буття писали та говорили, як у себе дома для освідомлення своїх мас, так і за кордоном, а особливо в часі світової війни. Вони всюди доказували, що право чеської корони належало чеському королеви (хоч чеські королі в більшости були Німцями), який володів чеськими землями і що це право незаконно собі присвоїв пануючий цісарський рід Австрії — Габсбурґи. Тому всі Чехи **з такою посвятою приготовляються в цьому році до всенародного свята корони св. Вацлава** — право якої допомогло їм відновити свою державу.

Тут я хочу порушити історичне право корони України-Русі. Всім є відомо, що корона Володимира Мономаха належала київським князям, себто князям України-Русі, а ніколи князям московським — якою коронувались майже всі царі московської держави з династії Романових. Це право на Мономахівську корону незаконно присвоїли собі московські князі, а пізніще царі.

Другим історичним правом є корона короля Данила Романовича — корона, яку одержав Данило від Папи Інокентія в році 1253. Це історичне право корони короля Данила вяже Українців з тією територією, якою володів король Данило і якою пізніще володіли чужинці. Отже відновляючи це історичне право на корону Данила та корону Володимира Мономаха, Українці тим самим відновлять ту реальну, а не уявну, як це роблять українські республіканці, Соборність Української Держави, бо тільки спираючись на історичні права України-Русі та українську традицію, яка випливає з того права — Українці зможуть відновити свою Суверенну Соборну Українську Державу.

Ті експерименти, які провадили і провадять ще тепер українські республиканці з будуванням У.Н.Р. як і З. У. Р. під впливом російської революції — мусять бути відкинені, бо вони тільки розбили український нарід в середині — поділивши його на ріжні ворогуючі між собою ґрупи зі всякими орієнтаціями: чи то на північну чи на західну метрополію. Завданням Українців мусить бути орієнтація на самих себе та на свої сили, бо тільки той нарід, який орієнтується на самого себе — зможе ті сили в себе найти, а те історичне право, яке йому було насильно сусідами відібрано — відвоювати.

Відновлене Гетьманство на Україні в 1918 році не привернуло ще Українцям всього утраченого історичного права, бо це є тільки частина того, що Україна утратила на протязі недержавности, тому Українці мусять ще дальше відвойовувати від наших сусідів, а проголошене Гетьманство на Україні мусять породити і питання української Корони, через що силою цього історичного права Гетьман усієї України мусить бути разом і королем Соборної Української Держави.

Ті поголоски, які тепер кружляють в українських політичних колах, що в скорім часі українські політичні ґрупи мають проголосити українського Гетьманича Данила Скоропадського, сина Гетьмана Павла Скоропадського, коронним принцом України, себто нащадком короля Соборної Української Держави і Гетьмана правого та лівого берега Дніпра, будуть цілком оправданими, бо тим самим Українці обновлять і ті дальші нами утрачені колись історичні права корони України-Русі, яка тільки єдина зможе обєднати в одну державу українські землі. *М. Г.*

Зміни в судівництві.

З днем 1. січня 1919 обовязує в Польщі новий закон для державних судів. Цей закон впроваджує зміни в дотеперішнім устрою судівництва, на які звертаємо увагу наших читачів.

Дотеперішні *повітові суди* будуть носити назву *городські суди*. Вони не будуть засадничо ріжнитись від теперішних судів повітових, отже будуть розсуджувати ті самі справи, що суди повітові. Тут зміна тільки в назві.

Але закон передвиджує основування *громадських судів*, які будуть називатись судами мировими. Такі суди будуть урядувати по громадах і розсуджувати справи, яких вартість не є більша як 200 зл. Мирового суддю мають *вибрати* мешканці громади на зарядження президента окружного суду. (Коли мировий суд призначений для кількох громад, то в виборах мирового судді возьмуть участь мешканці всіх громад, приналежних до даного суду мирового).

Хто може стати мировим суддею? І от приписи в тім напрямі дуже некорисні для наших сіл. Бо закон каже, що мировим суддею може стати польський горожанин, правого характеру, який мешкає в даній громаді (чи окрузі тих громад, які підлягають тому мировому судови), має укінчених 30 літ, володіє польською мовою в слові і письмі і має укінчених найменше 6 кляс державної школи.

Кождий зрозуміє, що ці умовини для наших громад і сіл дуже некорисні. Передовсім нема тут застереження, що мировий суддя в українських громадах мусить володіти українською мовою в слові і письмі. Також брак на селі людий, якіб мали покінчену 6 клясу ґімназійну. Супроти того заходить небезпека, що в нас будуть суддями якісь чужинці. Бо треба знати, що урядовці так державні як і громадські, священики, учителі, військові, нотарі і адвокати *не можуть бути вибрані* на становище мирового судді.

Так отже легко може статися, що мировими суддями станутъ або дідичі, або всякі „жонци“ і „економи“, які не мають довіря селян, не знають їх життя і потреб, а в спорах між селянами а двором будуть заходити колізії.

Супроти того наші соймові посли повинні старатись, щоб в законі про новий устрій судівництва поробленo відповідні зміни, щоб мирові суди могли бути обсаджені нашими людьми.

Коли ті суди будуть основані — годі знати, бо закон не означує речинця. Тим самим є ще час перевести деякі зміни. А як довго в даній місцевости не буде установлений мировий суд, то спірні справи громадян буде розсуджувати городський (повітовий) суд.

● ● ● ●

Новий дарунок.

Звісна є господарка московських большевиків на Україні. Стараються вони, щоб українські ріки злялися в московськім морі. Тому передовсім вимазують з памяти нашого народу всі історичні а передовсім державницькі традиції, тому навіть столицею „Радянської України“ зробили не Київ, який має за собою більш як тисячлітну традицію української столиці — але Харків, який є положений на українських окраїнах, близько московського національного кордону. Тому Радянську Україну позбавлено свого війська, фльоти, монети, заграничного представництва, гербу державного ітд. Словом — московські большевики зробили Україну московською кольонією, над якою володіє їх висланник, жидок Каґановіч.

Щоби Україну ослабити і відібрати їй можність скинути з себе московське ярмо — твориться на Україні большевицькі твердині в виді всяких республик і районів. І так маємо вже на Україні республики і райони: румунські, польські, болгарські, грецькі, татарські, жидівські і тд. Але найбільшим діявольським ділом большевиків є — кольонізація українських земель жидівським населенням, щоби тим способом викликати ворожнечу між українським а жидівським населенням. Московські большевики знають, що безземельні і малоземельні українські селяни будуть кривим оком дивитись на жидівських кольоністів і будуть ворожо ставитись до всіх, що їм зперед носа землю забирають. За те жиди будуть уважати большевиків своїми добродіями і будуть для них повнити поліцейську службу.

Розсудні жидівські політики також виступали проти тої жидівської кольонізації, знаючи, що така політика скорше чи пізніще скінчиться дуже лихо для жидівського населення. Тому вони домагались, щоб жидівським населенням кольонізувати Палестину. Але солодкі обіцянки московських большевиків роблять своє. Багато жидів пішло на большевицьку вудку. Сотки тисячів десятин вже розпарцельовано між жидів, а найновіщі вістки доносять про „новий дарунок“.

А саме жидівські ґазети донесли, що минулого тижня в Ню Йорку в Америці большевики підписали договір з жидівсько американським комітетом в справі позички 10 міліонів долярів для жидівської кольонізації. За цю позичку московські большевики зобовязались наділити землею 125.000 жидівських родин. Поки що вже цего року наділять землею 15.000 жидівських родин на Кримі. Розуміється, що для решти жидівських родин буде виділена земля на Україні.

От і в тім та діявольська політика большевиків. Прецінь є землі в Московщині, є в Азії, але московські большевики навмисно пхають жидівське населення на українські землі. За те український селянин, якщо хоче мати землю, мусить іти в світ за очи, бо на Україні є земля для всіх, тільки не для українського селянина. А щоб далі ослабити українське селянство, то больше ики підбурюють безземельне селянство українське проти того, що має землю, себто проти „куркулів“.

Хиба цей факт усім ясно говорить, які то прихильники України оті московські червоні палії. Та мабуть не промовить до серця він нашим почервонілим доморослим сельробам та їм подібним коли досі тисячі подібних фактів не промовило.

Щож? Глухому шкода казати, щоб дзвонів слухав.

● ● ● ●

Дописи.

Станиславів. Виступ еп. Хомишина проти календаря „Рідної Школи„ за поміщення православного календаря мотивований тим, що ми гр. кат. привикаємо до православія. Ні! Ми радше до юдаїзму привикаємо, бо еп. Хомишин ділом учить нас привикати до юдаїзму. Була вже згадка, що синдиком епископа є жид-адвокат (позви і т. д. пише по польськи). Камяницю епархіяльного фонду будував жидівський інжінер. Каплицю в духовнім семинари малював жид. Епископську палату побивав бляхар-жид. Не виступаємо проти них як проти жидів — ми лиш констатуємо, що замість до православія привикаємо до юдаїзму. А про ревність католицьку нехай свідчить отсей факт: В судових актах процесу „Непорочного Зачаття“ проти теперішної властительки каварні і кабарету в каварні „Варшава“ находиться урядова посвідка поліції, яка стверджує, що дівчата в кабареті є так зле платні, що мусять заробляти в инший спосіб в готелю. Не лицює це з назвою „Непор. Зачаття“, а мимо того заключено контракт на дальші 3 роки. Знає про це не лиш Станиславів, але ціла дієцезія. Слушно отже сказано в Вашій статі що *наш авторітет церковний сим ломиться з великою шкодою для суспільности.*

Військо повіт Добромиль. На славу і честь свойого села стаються наші громадяне щораз то кращими під оглядом національної свідомости, а доказом того є цьогорічні Свята Христового Різдва. Відстятковано їх у нас, як на культурне село пристало, під двома кличами: „Проч з горівкою з села“ і „Вся коляда Рідній Школі“. Громадяне наші одні з найперших в добромильському повіті зрозуміли усе страхіття, яке до села входить разом з горівкою і на святах ані в одній хаті у цілому Війську не було тої „потіхи“. Мимо того в селі було весело і наглядно переконалися мешканці других сіл, які приходили до нас у гості, що до веселости, правдивої української веселости, оковитка зовсім не потрібна. Також і коляда для „Рідної Школи“ випала у нас так, що Військо може бути горде на себе. Щоб їй допомогти — стануло у ряд і старе і мале. І побіч хлопців і дівчат, які пішли з рамени Читальні — і наші найменші доложили свої маленькі руки в допомогу тій першій у нас інституції. Турніцький Михайло і Совга Іван, 13-літні хлопці та їх молодші товариші Гірний Михайло і Лучишин Степан утворили і собі гуртки і не кажучи нікому нічого з 10-літніми друзями пішли колядувати. Усе заколядоване, в сумі 9 зол., додали вони до спільної коляди Війська, яка виносила 160 зол. Честь вам, старші хлопці і дівчата, що розумієте значіння і потреби „Рідної Школи“, але ще більше честь вам, малі козарлюги, що ростете на славу Україні і будете кращі ще, як ваші батьки і брати! Слава усім громадянам, що відпекались горівки! Можете сміло світити приміром для цілої нашої нещасної землі, громадяне славного Війська!

Заболотці, пов. Ярослав. З сумом приходиться писати мені про темноту того села, у якому я зріс і яке мені дороге, але може цей клич та висвітлення поганих справ його опамятає усіх громадян і вони стануть инакшими. Цьогорічне Різдво — як і всі попередні — призначено на коляду „Рідній Школі“. Зібрав отже і я, як уважав, свідоміщих хлопців тай пішов для неї колядувати. Заколядували ми 29 зол. 22 сот. Уважаючи, що ця коляда мусить бути відіслана до „Рідної Школи“ — я хотів й це зробити — та нагло деякі наші читальняники почали виступати проти мене, домагаючись, щоб гроші віддав я на будову читальні, яка ще не викінчена. Я одначе цього не зробив і відіслав до „Р. Ш.“ 20 зол. а Читальні віддав 9 зол. 22 сот. Відтоді кинулися на мене усі. Почали кричати, що я ворог читальні, що я аґент „Р. Ш.“, бо в мене її календар висить і що я від неї за аґітацію в її користь дістаю дарунки. А перід у тім поході проти мене ведуть люди, які повинні бути найсвідоміщими в селі — бо крамар і касієр нашої кооперативи. Люди добрі! Чи ви на сміх хочете себе виставити? Таж кождий знає, які то ви прихильники читальні! Уже третий рік будуємо її домівку і добудувати не можемо! Люди добрі! А ви поплатили вкладки за 1928 рік? 108 вас членів було — повинно було бути в касі 216 зол., а є знаєте кілько? Не більше як 20! І ви вдаєте завзятих читальняників і оту бідну лепту „Рідній Школі“ хотілиб відібрати? Схаменіться! Кого ви слухаєте? Деж „Р. Ш.“ має тілько грошій, щоб аж аґентам дарунки робити? Календар „Р. Ш.“ дістав я від редакції „Укр. Голосу“ і кождий його передплатник у Заболотцях — як би був, одержавби такий сам — а за нього я 2 зол. післав! Не робіться смішні — щоб не показували на вас пальцями сусіди! — *Боднар Антін*, секретар Читальні „Просвіти“ в Заболотцях.

Від Редакції: Громадянам Заболотців поручаємо уважно прочитати допис з Війська. Там також селяне — але які відмінні від вас. І читальняний будинок і хор і аматорський гурток мають — а на „Р. Ш.“ колядували навіть діти. Своєю дорогою Читальня, а своєю дорогою „Рідна Школа“. Про читальняний будинок повинні ви старатися, щоб показати, що ваше село не гірше від других — а для „Р. Ш“. повинні ви мати зрозуміння і перед цілим світом заманіфестувати свою карність та готовість їй помогти. Чи то гарно кидатися на інституцію, що працює над нашим будучим, як ні одна друга? Кождий знає, що коляда в часі Різдва і Йордану призначена вся „Рідній Школі“.

В Польщі і про Польщу.

Польський сойм розпочав свої наради і молотить далі буджет. Іде це млаво, лиш часом щось оживляє хід нарад. От оноді в буджетовій комісії мали обговорювати видатки на військо. На таких засіданнях є звичайно військовий міністер або його заступник, щоб дати пояснення до буджету. Але цим разом військовий міністер Пілсудський ані сам не прийшов на засідання ані не прислав свого заступника. Він велів сказати, що не може офіцера післати до сойму, щоби не наражувати його на образу. Через те повстала буря на засіданню. Одні посли казали, що міністер має обовязок явитись на засіданню — а инші посли стали по стороні Пілсудського і казали, що в соймі не може бути безпечний офіцер, бо можуть його кождої хвилі не лиш образити але й побити — от як це зробив Полякевич з Хруцьким. Але з тої бурі нічо не вийшло — посли покивали пальцями в чоботі і стали радити без міністра військового. Опозиційні польські посли бояться дразнити Пілсудського, щоби не розвязав сойму. Тим більше — що тепер, по скасованню конституції в Югославії, прихильники Пілсудського домагаються, щоб Польща зробила те саме, що Югославія, а консервативний посол Мацкевич написав артикул в виленськім „Слові“ і взиває теперішний уряд, щоб розігнав сойм і надав Польщі иншу конституцію. — Другою справою, яка наробила шуму в Польщі це тайний меморіял німецького військового міністра Ґренера, в якім він доказує, що Німеччина мусить зброїтись проти Польщі, бо Польща може зробити напад на Східну Прусію — так, як це зробив польський ґенерал Желіґовський з Вильном в р. 1921. Оголошення цего меморіялу дуже подразнило польських політиків і вони хотять спонукати польський уряд, щоби він дав в соймі відповідь на цей меморіял. Рівночасно в польських ґазетах настав крик проти Німеччини. Тільки „Nowy Dziennik“ старається витолкувати, що те, що роблять Німці робивби кождий нарід, якби був на їх місці. Він пише так:

„Будьмо лишень трохи справедливі: цілий світ горячково зброїться. Чи тільки Німці мають становити виїмок? Як можна вимагати того від них? Версальський договір? Як можуть, так його виконують і саботують. І инші народи в подібнім положенню не булиб ліпші від них. Меморіял Ґренера каже, що чи скорше чи пізніще вибухне війна і на ту хвилю Німеччина мусить бути приготована. Тої думки є всі держави: сподіються війни і збромться“...

Що чувати в світі?

Большевицькі часописи порушили в тих днях справу славних на цілий світ комуністичних тюрм. Тих тюрм збудували московські большевики в останніх роках дуже богато. Але все таки їх за мало, щоби помістити і тих бандитів, що їх виховала комуністична партія і незадоволених з теперішного режіму. Тюрми наповнені — як признаються большевики самі — у щерть, вязні мусять спати покотом один коло другого, як оселедці в бочці — а щоденно прибувають ще й нові. Політичних вязнів не відділюється від звичайних злочинців — а цілі їх транспорти щораз висилають або до таборів або на Соловецькі острови на Ледовім морі, далеко на північ, де є мабуть найстрашніща на цілий світ тюрма. (Тут замучено останнього запорожського кошового отамана Кальнишевського і богато инших українських діячів). Часописи згадують, що один тільки транспорт на ці острови мав 27 тисяч вязнів. Їда у соловецьких і в других тюрмах така: майже сирий хліб, юшка з бараболі та фляки (кишки, контюхи) з худоби. Не дивно, що по тюрмах є богато людий хворих, а коли до цього додати ще, що у слідстві вимушується зізнання нечуваними муками або просто так, що висилається вязня нібито на розстріл і стріляється йому понад голову — ніхто й не буде невірити цьому, що по арештах є богато людий божевільних. Між арештованими є найбільше робітників — а останними часами селян, які противились большевицьким катам. Та сидять також і комуністи і то такі, що колись були підвалинами теперішного уряду. І так прим. сидить син хінського ґенерала Чанґ-Кай-Шека, який вирікся своєї батьківщини і пристав до большевиків, сидить орґанізатор большевицьких військових банд Мрочковський та богато німецьких, чеських і других комуністів, що сподівалися найти в большевії маму — а попали в тюрму чрезвичайки за те тільки, що не подобалися чекістам. Богато одначе сидить і таких, що навіть не знають, за що їх замкнули. Нарікають большевики отак на царську Росію, але вона певне стільки тюрм, що вони — не мала.

Німеччина пережила перед кількома днями велику політичну неприємність. Отсе ні з цього ні з того один анґлійський часопис оголосив тайні військові документи і пляни нім. мін. спр. військов. Ґренера. Про ті папери знав тільки міністер сам, його найблищі урядники та декілька послів, а нагло цілий світ дізнався про їх зміст. Сталася отже така сама справа, як це було недавно з анґлійсько-французьким тайним морським договором, який нагло опублікували американські часописи. У тих тайних документах міністер Ґренер подавав урядови пляни розбудови німецької фльоти і то до тої степени, щоб вона мала перевагу на Балтійськім морі. Як відомо, між Німеччиною а Прусами є коритар польський — отже міністер Ґренер хотів такої фльоти, щоб в разі нападу Польщі на Пруси вона могла боронити Пруси, обезпечувати транспорти німецьких військ до Прус та забезпечувати німецьке побереже від можливого атаку польських кораблів. А що Польща будує у заграничних портах нові кораблі, а крім цього має запевнену морську поміч від Франції — то Ґренер вияснював урядови свому, що й Німеччина мусить відповідно до зросту польської фльоти пристроїтись своєю водною силою. Такі приготовання й пляни мін. Ґренера викликали шум у цілому світі а особливож у польських часописах, бо це зовсім не вказувалоб на мирові бажання Німеччини. Правда і Німцям вияснення таких документів може богато пошкодити, коли ходить тепер їм о виторгування дечого на репараційній комісії і тому заряджено гостре слідство — хто міг вкрасти та передати Анґлійцям ті документи. Доси однак злодія не злапали.

В Анґлії по пяти літах уряду партії консерватистів починається знову боротьба за владу. До бою стають три партії: перша — консерватисти — друга партія праці або лабур-партія і третя — ліберали, а полем бою будуть вибори. Остання партія, тобто ліберали, не дуже входять в рахубу, бо в останних літах вона дуже ослабла і тільки повага Льойд Джорджа ще піддержує її, значить бій буде вестися між партією, що тепер має уряд та лабур-партією — яка стає чимраз сильніщою, а яка остає під проводом звісного політика Мек Дональда. Консерватисти, які мають уряд на чолі з Балдвином, мають за собою богато великих діл на користь Анґлії. Їх уряд опанував був ґенеральний страйк шахтярів-вуглекопів, який поважно загрожував анґлійській господарці, далі він зірвав зносини з большевиками і чимало причинився до цього, що спілки з червоними підпалячами світа відцуралися й инші народи — він то на кінець хотів на далі зробити Анґлію королевою вод і заключив морський договір з Францією, який був націлений у щораз то більшу могучість Америки. Та має та партія і свої промахи. Вона збільшила податки, викликала величезне безробіття, яке виносить в Анґлії півтора міліона голов, а врешті і з ворогування з большевиками не всі задоволені, бо Анґлійці є купецький народ і люблять з усіми торгувати. Партію праці оминалиж доси всі длятого, що уважали її большевицькою. Алеж як вона відпекалася всяких поглядів в сторону совєтів і зазначила, що хоче тільки переміни внутрі Анґлії — зєднала собі тим богато прихильників. До тогож вона голосить що обстоюватиме права гноблених народів та відновить взаємини з цілим світом — а це ще більше робить для неї розголосу. І здається, що щастя у виборах всміхнеться до лабур-партії. На це показувалиб і висліди виборів до громад, бо тоді по більшій части були вибрані прихильники тої партії. Уся Анґлія хилиться в її сторону.

Американські банкирі Морґан і Перкінс зістали іме-

КУРДИДИК АНАТОЛЬ.

БУХАРІН.

(Гумореска)

За того Бухаріна — то ціле село говорить. І старе і мале і середуще...

Почалося з того, що в село приїхав сель-кор, наскликав людей тай говорив. І ще з того, що люди кивали головами тай курили бакун.

Панько Припічок одначе головою не кивав. Слухав до самого кінця а зрозумів тілько, що з початку. Одно йому слово вбилось в мозок, ніби зольняк в підошву — тисячу, скажім, або два повторюване сель-кором:

— Бухарін — Бухарін — Бухарін.

Той Бухарін між усякими модр-ами, мопр-ами, комсом-ами і окрпрофос-ами був ніби сонце. Тамті всі слова літали в повітрі невиразні, щось ніби птиці, ніби лилики, ніби якісь примари — не можна було знати, що воно таке і Панько навіть не думав придивлятися їм. А про Бухаріна сам сель-кор сказав:

— Бухарін великий чоловік.

Чоловік — так значить чоловік. Має ніс, очі, губу, блюзу, штани і чоботи або черевики. А великий, значить великий. Може аршинів три в гору, може й більше. Але великий.

І Панькови було ясно. Як тільки сель-кор обтирав брудною хусткою обличе, як пив воду, або робив передишку, то Панько кричав:

— Слава Бухарінови, великому чоловікови! Слава...

А сель-кор балакав далі. Балакав, робив передишку — або на відміну — вперід робив передишку — потім балакав. А дядьки кивали головами і тьмили бакуном — аж сель-кор сховався в дим і гремів з нього, як голос Єгови колись над Синаєм. І покашлював...

Як вже накурили так, що і сусіда на лавці не можна було побачити і сель-кор випив всю воду зі збанка, Панько ще раз крикнув:

— Най жиє Бухарін, великий чо—

Сель-кор зіскочив зі стола і навіть не дав докінчити Панькови. Вхопив його в рамена і заслинив йому цілу пику ком- поцілунками.

Потім знов скочив за стіл, говорив і кашляв:

— Я уважаю цей голос за вислів цілого села. Я тішуся — кахи — що товариш — кахи — Бухарін має вас за — кахи — собою... Я тішуся і передаю вам — кахи — кахи — кахи...

А Панько знов ревнув:

— Слава Бухарінови, великому чоловікови!

Селькор витягнув цілу паку карток і каже:

— Оце сам — кахи — кахи — Бухарін. Кахи — я вам даю і — кахи — кождий собі в дома — кахи — прибє на стіну...

І звідси почалася біда. Ніхто брати не хотів, усі казали, що мають вже в дома. Сель-кор знов тішився і кахикіхав — а Панько крикнув ще раз: Слава Бухарінови, великому чоловікови! — і каже:

— Я возьму отих Бухарінів та порозідаю.

І взяв собі кл[illegible] на здорову голову, що щей л[illegible] була. Давав потім і кумови і сва[illegible] і шваґрови — але ніхто не хотів. Казали:

— Ти Паньку — памятаєш, як то ми Троцького поприбивали на стінах — а потім трохи в халепу не впали. Зробився контрреволюціонер — а в нас висів. Гляди, щоб з твоїми Бухарінами того не було.

Почухав Панько потилицю тай загризся. І не їсть і не пє. Трийцять штук Бухарінів лежить на полиці і чорт знає, що робити з ними.

А ту лист приходить. Пише селькор: Приїжджу за тиждень.

Кинувся Панько в село — кого здибає — тиче в руки — ба коли кождий каже:

— Йду в поле. Не маю як взяти. Вечером сам зайду...

Найшов стару бабу, що таке казала:

— Єй Богу, взялаб — хороший на виду — так щож? Повісити не маю де. Ось погляньте...

А на стіні повно Пятниць, Катерин, Миколаїв та Святих Печерських. І не взяла.

Минув день — зажурився ще гірше Панько. Трийцять Бухарінів, як було так є.

Минув другий — трийцять як було — так є.

Третий минув — трийцять як було — так є.

І не їсть і не пє Панько. Що його тут робити? І сон не приходить. За три дні сель-кор приїде — а Бухарін ані один не здезертирував. Як було так і є: трийцять.

Але що хитра голова — то кажуть, не мак зіркач. Надумав. В ночі перед приїздом сель-кора поскручував усіх, повязав шнурком кождого з осібна (щось з аршин шнура пішло) і пішов в село...

Ніч була місячна. Комарі чудово кусали. Співав соловій — і якийсь голос вторував йому:

— Ах яблочко, куда котішса...

А Панько пішов в село. В кишенях трийцять Бухарінів, а всі поскручувані і повязані шнурком (щось з аршин шнура пішло).

Заліз до одного на подвіре — тиць Бухаріна під стріху. До другого — тиць Бухаріна під стріху. До третого — тиць Бухаріна під стріху.

Розтицяв так двайцять вісім. — Собаки гавкали довго після цього в селі, як він з двома Бухарінами вертав до хати.

Вступив ще й до Грицька Чубенка — хотів і йому зробити втіху — та тільки вліз на подвіре, як з хати вийшов хазяй. Вийшов у біллю — оттак, як то в ночі виходять.

— Ти чого?

— Та я... я... я... нічо...

— Ну, так чого ти ночами на подвіре?

А в Грицька було чотири дочки — а Грицько острий був. А Панько, даром що лисий — холостяк.

— Я... я... хотів вам Бухаріна дати — замиявся і витягнув звиненого папірця. Але хазяй відразу:

— Гони ти з Бухаріном. Я тобі такого Бухаріна дам, що побачиш. Дивись на його! Щоб я тебе та в плечі не бухнув! До дочок заглядати...

Пішов Панько. І два Бухаріни в кишени. А на чолі піт — а в череві пусто. Перший раз закляв тоді:

— Щоб тебе чорт! Не мала баба клопоту — та Бухарін найшовся.

Але що два — то не трийцять. Прибив в дома одного в одній хаті, другого в другій хаті і ляг спати. На совісти мав двайцять вісім Бухарінів. В ночі снився Бухарін.

Приїхав сель-кор. Звитався. Завів Панько до хати — тай від порога:

— О, Бухарін в мене висить. У всіх вис[illegible]...

А се[illegible]ор як не втішиться:

— А [illegible] каже. — Ходім подивимось, [illegible]кий...

Панько аж збілів. Просить сідати, закурити дає, забалакує — а сель-кор своє:

— Ходім — каже — я подивлюся...

Не було ради. Узяв Панько капелюх тай веде до першого з краю. Приходять:

— Бухарін де?

— Який Бухарін?

— Та иж вам дав. Не пригадуєте? Самі взяли...

Сусід зробив міну чорт зна яку:

— Коли дав? Якого Бухаріна?

— Агі! Не тямите? Та ви десь його сховали. А оце що?

І витягає з під стріхи Бухаріна. Сусід зробив таку міну, як Чічерін перед Аммануллою — а Панько вже й розвиває:

— А видиш? Забув ..

— Еге, забув... є...

А сам пригадує, коли то він взяв і коли то всадив під стріху. Але Панько:

— Ви забули. Певне хотіли дати в рамці вложити. Ну — ні?

— Еге... хотів...

А сам не знає — коли хотів, і відки той Бухарін під стріху заліз.

Пішли до другого. Дістав. Забув, що дістав. Хотів оправити.

У третього: Сам запхав під стріху. Але забув. Хотів рамці великі дати.

У четвертого: Жінка певне взяла — але жінка в поли. Нічого не казала. Бувби оправив.

У пятого: Брав. Забув. Сам майстер. Оправить...

І так в кождого. Забув, що брав. Сам запхав під стріху. Рамки дасть. Не памятає, як можна було жінці не сказати йому.

Панькови піт очі заливав, заки дійшли до останнього. А сель-кор тішився — якби Атлянтик на французькій машині перелетів.

— Вот так село! Ну, да!

Але Панько не тішився. Панько бачив, як сусіди лискали вічми і як обертався на дорозі, то вони зовсім недвозначно кивали пястуком.

Сель-кор зробив своє. Знов балакав, попивав воду і робив передишки. А дядьки знов кивали головами і пакали бакун.

Тепер балакав сель-кор про другого великого чоловіка, Чічеріна, але тепер вже Панько не кричав. І як робив передишку — то було в хаті, як маком сій...

Потім сель-кор почав кашляти — а потім поїхав.

А потім Панько ляг спати. Снилося йому чорт зна що. Трийцять Бухарінів йшло гусаком — один за одним і всі кулаками кивали, як сусіди. Трийцять. Ані більше — ані менше.

Устав рано. Думає йти в город. Отворив сінешні двері. І остовпів.

Під дверима лежала ціла купа Бухарінів. Панько витріщив очі. Збілів.

Почав числити:

Раз — два — три —

Двайцять вісім. Перечислив ще раз — ані одного не бракує. Перечислив третий раз: всі до одного. І аж закляв:

— А щоб тебе чортяка взяв з Бухаріном!

Потім пішов з села. Сель-кор приїхав — а Панька вже не було. І Бухарінів не було.

Забрав зі собою.

І часом, як сусід спитає сусіда про Панька — то так другий зараз каже:

— Не знати — чи досі ще Бухарінів має усіх?

новані дорадниками та знатоками зі сторони Америки на репараційну комісію, на якій радитимуть про сплату німецьких довгів. Вони оба будуть вправді про людське око неофіціяльними представниками Америки, але кождий хиба зрозуміє, що конференція буде дуже достроюватися до уваг та вказівок Морґана і його товариша. А вони зноваж розглядатимуть справу зовсім по господарськи. Морґан в часі війни позичив великим державам жахливі просто суми і доси вони винні йому ще 700 міліонів долярів. А що всі: Анґлія, Франція, Італія і Японія хочуть на Німеччині видусити стільки гроша, щоб було чим заплатити Америці, а зглядно Морґанови — то відомож, що від цього, чи він схоче довше чи коротше чекати на віддачу гроший, залежатиме й вислід конференції. Німці знов сподіються, що Морґан, як добрий господар, волить мати менші рати а певні, чим величезні й непевні і поведе конференцію так, як цього бажають собі вони.

Чехословаччина має такий самий клопіт, як Югославія. Словаки, які умовою в Пітсбурґу в 1918 р. увійшли в склад чехословацької републики, не хотіли за ніщо стати Чехами — а коли ті почали забиратися до них остро — Словаки розпочали тиху війну з правительством. Найбільша їх партія, т. зв. автономісти, виборола вкінці під проводом о. Глінки те, що Словаччина одержала осібний сойм та осібного краєвого президента, яким є тепер др. Дробни, а окрім цього має вона в уряді двох міністрів. Та не всі Словаки тримають один фронт. Є між ними такі, що стоять за Чехами і кажуть, що Чехи а Словаки — це один народ (щось ніби наші москальофіли, які Українців уважають „русскими“) а навіть і такі, що тягнуть за Угорщиною. Обі тоті, правду кажучи, несловацькі партії поборюють завзято автономістів, та де можуть, підкладають їй ногу. І от недавно оскаржили вони звісного автономіста др. Тука, що він працює на користь Мадяр. Як то кажуть: злодій — а кричить лапай! Тимчасом др. Тука був тільки не на руку партійникам і хоча його арештували то за ним став цілий словацький народ, стали словацькі посли і його на днях мабуть випустять. А тоді щойно покажеться у цілій повноті робота тих партійників, що кричуть: „Живйо Словаки“ —а Словаччину за миску бобу продалиб.

Австрійські селяни, які мають в парляменті богато своїх послів а навіть і уряд за собою, зголосили в тих днях через своїх послів наглий внесок, щоб уряд не дозволив на ввіз свиней з Польщі до Австрії. Свій внесок оправдують вони тим, що й Австрія годує велику кількість свиней, а їх продати не можна в Австрії, бо всюди польські свині танші. Через те австрійським селянам приходиться поносити втрату на своїй худобі і то через політику. Австрійський уряд радо прихиливсяби до внеску селян і заборонивби ввозу, але Польща моглаб таким самим відплатитися і заборонити ввозу до Польщі австрійських промислових виробів. А це знова пошкодилоби австрійському промислови і тисячі робітників втратилиби працю. Робітники і їх посли знають це і противляться внескови хлопських послів (і най знов хтось тепер каже, що інтерес робітника й селянина той сам!) а уряд і цим і тим хотівби догодити — і остаточно відсуває полагодження справи як тільки може.

Портуґалія від дуже давного часу вела війну з Папою римським, а то через те, що в її кольонях в Азії насаджував він епископів чужинців, які не йшли на руку португальському урядови. Боротьба та допровадила свого часу до т. з. портуґальської схизми а в р. 1910 до зірвання усяких зносин між Портуґалією а Ватиканом. Тоді то уряд заборонив викладати науку релігії в школі, наложив великі податки на духовні школи й товариства, а усі маєтки церковні поконфіскував. Та між тим уряди в Портуґалії змінялися, змінялися і погляди на Церкву і держава бачила щораз то краще, що їй без церкви дуже прикро жити. І от недавно підписано по довгих переговорах нову конвенцію (договір) між Портуґалією а Ватиканом. Портуґалія увільняє усі церковні добра від податків, звертає все поконфісковане і дозволяє у школах навчати релігії. За те Папа дозволив обсаджувати епископства у портуґальських кольоніях портуґальськими епископами і то навіть визначеними урядом по своїй вподобі. Останні події в Італії та Портуґалії доказують ясно, що Церков Божа все перебуде і стоятиме і ніякі большевики та їм подібні наші почервонілі сельроби не знищуть її так, як цього собі бажають.

У Персії, яка сусідує зі звісним уже Афґаністаном, вибухло також повстання проти короля (якого зовуть шахом), Ріզи Кгана. Повстанці піднесли ворохобню під проводом якогось Дост Магомета а кажуть, що головною причиною її є також впроваджування европейських новостей до Персії шахом Різа. Ґазети доносять, що перські повстанці займили столицю, пірвали королівського свояка Омара і Різа Кган ховається по горах серед вірного собі війська. Як бачимо — то европейська культура для азіятських народів видається ділом злих духів. — Додати годиться, що перський шах став шахом що йно перед 3 літами. Він був колись простим вояком, а опісля своїми здібностями добився становища ґенерала. Як ґенерал сягнув по королівську владу, проґнавши з краю дотеперішного шаха. Але попередний шах має богато прихильників в краю і мабуть він мачає пальці в повстанню проти теперішнього шаха Ріզи Кгана.

Хіни посварилися в останному тижні з большевиками, бо ті, хоча ніби то заключили, мир з хінською державою, то все таки висилали потайки своїх аґітаторів до того краю і бунтували людий. Хінці відкрили якраз таку широко розгалужену пропаґандову акцію у війську і відразу остро почали чистити свій край від червоних галапасів. Це своєю дорогою викликало велике обурення в большевії, але що Хінам нічого большевики зробити не можуть—то написали тільки кілька нот до хінського уряду, на які той навіть не ласкав був відповісти. До тогож Хінці позаймали усі стациї на східно хінському залізничому шляхови, при якому урядували большевики, кажучи, що мусять мати контролю над тим, що привозиться з червоного раю. Бо звідтам — відомо — нічого доброго їхати не може.

Індії є кольонією Анґлії. Найвищу владу має там заступник анґлійського короля, який має титул „віцекороль“. Місцеве населення не має майже ніякого голосу в управі краєм. По війні на чолі індійського населення став фільософ Ґанді, який став проповідувати самостійність Індій. Цей рух набрав такої сили, що анґлійський уряд опинився в великім клопоті. Він увязнив Ґандія, але це ще більше причинилось до поширення аґітації за самостійностю. Тому увільнено Ґандія з вязниці, а анґлійський парлямент ухвалив в р. 1920 до 10 літ дати Індії самоуправу т. є. Індія має стати самостійною державою в анґлійськім союзі (домінія) Цего року кінчиться саме 10 літ і Анґлія вислала туди під проводом Сімонса комісію, яка має приглянутись Індіям і здати справу в Лондоні. Рівночасно відбувся в Індіях конґрес, в якім взяло участь около 2000 делеґатів. Цей конґрес на внесок Ґандія ухвалив, щоби Анґлія до р. 1930 проголосила Індії домінією. Коли-ж Анґлія в тім часі не дасть самоуправи Індіям, то індійський конґрес загрозив, що населення Індії не буде платити податків. Є це пересторогою для Анґлії, щоб як найскорше перевела реформи в Індіях.

Всячина.

Йорданське водосвяття в Перемишлі відбулось традиційним звичаєм на Сяні. О год. 11 перед пол. з катедральної церкви вирушила процесія під проводом Преосв. Григорія Лакоти. Мимо непогоди в урочистости взяли участь непроглядні маси народу.

Коляду повинно кожде село вислати як найскорше до Львова зглядно до своїх повітових кружків. Ще раз пригадуємо, що вся коляда призначена „Рідній Школі“. Тому на инші цілі в часі Різдва і Йордану ніхто не колядує. Виломлюються від того лишень несвідомі, темні села.

Переписка Редакції: *Вп. М. Тернина*: Одержали другий лист — піде до одного з найблизчих чисел. — *Вп. Сеніор:* Про парцеляцію ерекц. ґрунтів епархії піде до ч. 5. — *Гр. Чумало:* Допис з Малкович просимо прислати. І пишіть. — *Вп. Читачка „Жін. Долі“*. Всі анонімни з засади ідуть до коша — і шкода їх писати і коштів на пересилку почтову — *Вп Л-кий в Янчині:* Як справу полагоджено? Ждемо відповіди. — *Вп. о. В.:* Чи Ваш даток 10 зл. виказати під Вашим повним іменем. Боїмось, щоб Ви не мали неприємности. — *Вп. Кум в С.:* Справа „близнят“ вже нам знана, бо вона славна в цілій Галичині. Друга справа також нам знана і ми відпис позву з чортківського суду маємо. Нещасливі люди. Лишіть їх в спокою. На Липовій улиці краще знають те, як Ви.

Новинки.

ПОВИТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА. Коли Гувер у подорожі по Америці переїзджав через столицю Арґентини Буенос Айрес і був на вулиці, почала до нього пхатися якась панна з букетом квітів. Та тільки вона підійшла до Гувера — як уся товпа, військо, що тримало порядок, міністри а навіть і він сам почали сміятися. Показалося, що дівчина завзято пхаючись до президента не почула, як з ньої злетіла спідничка і станула перед ним в одному біллю. Завстиджену приклонницю великого чоловіка Америки окружила тісно поліція, на „почеканню“ зробила їй з красих своїх хусточок і шпильок щось подібне до спідниці — а товпа вхопила її і у великій параді понесла вулицею за президентом.

ЧУДО В РИМІ. В неділю перед святами прийшов до одної римської церкви батько з дитиною, яка від кількох літ була сліпа і якій доктори не ворожили повороту зору. Як тільки увійшли обоє, приступила до дівчинки якась пані, звела перед вівтар Пречистої Діви і потерла їй очі рукою. Дівчина зблідла нагло і легко крикнула. Показалося, що в тім моменті вона відзискала зір. Знані очні лікарі Риму оглядали недавну ще каліку і здвигають тільки раменами перед загадкою божої ласки.

ПРИГОДА З ДИКОМ. Недалеко Познання відбувалося минулого тижня полювання, на якому мало що не втратив життя чоловік. Підчас нього іменно пострілено було величезного самця-дика і лісничий Лісяк підійшов з ножем, щоб добити його. Та тільки найшовся він біля звіра — як той зірвався і кинувся на нього. Лісяк упав на землю і почав боронитися ножем. На щастя надбігли пси і цілою хмарою насіли недобиту добич. Дик почав шарпатися з псами, а з цього Лісяк скористав і добив його. Скінчилося на тому, що Лісякови розшарпав розюшений дик тільки ногу вище коліна.

ФОТОҐРАФІЯ В ЖОЛУДКУ. Цікавої штуки доконали американські лікарі на засудженім на смерть бандиті Ярдови. Оце спустили йому до жолудка маціцький фотоґрафічний апаратик та сильну електричну лямпочку і відфотоґрафували його в середині. А був він для них цікавий тим, що на ньому переведено свойого часу рідку операцію. Фотоґрафії удалися при світлі спущеної лямпочки (відомож, що в жолудку темно) знаменито, апарат витягнено — а за прислугу науці Ярдови дарували кару і пустили його на волю. Ярд почувається добре і навіть зголосив лікарям, що вони можуть собі його фотоґрафувати в середині — кілько схочуть. Видно — не дуже прикра та операція.

БЮТЬ і РАБУЮТЬ ДАЛІ. На гостинці коло Рихтич в Дрогобиччині напав 22-літний, знаний вже добре поліції, Кость Антоняк на вертаючих до дому з міста Миколу Рипняка і Волод. Антоника. Розбишака зажадав видачі горівки, яку оба ґазди везли, а коли ті добровільно не дали, побив їх до крови палюгою. І хоча взяв собі пару пляшок оковитки — то випити її не здужав, бо швидко вліз до кріміналу — а там, звісно, пити не можна. — О 4. год. вдосвіта перед Новим Роком напали під Будківцями пов. Мостиська якісь незнані драбуги на купця Бардаха з Краківця. Зрабували йому 70 вол. і втікли. Поліція зловила кількох підозрілих людий — але ті до нападу не признаються. — До хати Ефроїма Рота в Ямельниці пов. Сколе всадилися якось вечером два опришки і погрожуючи револьвером, зрабували йому 30 зол. При тому пострілили присутнього в хаті Рота Андрія Данилиса в ногу і втікли. — Два Свинярі в Угорник пов. Станиславів Заєр і Жураковський посварилися при спілці на свині так, що Заєр витягнув револьвер і стрілив до свого камрата. Куля хибила, а Жураковський почав втікати. Колиж Заєр допав його у варсгаті різничому — тамтой вхопив різницький ніж і всадив його — як свині — під лопатку Заєрови, але на щастя неглубоко. — Знаний в Городі пов. Косів авантурник Микола Луканюк мав якісь порахунки з Юрою Рубанюком. Оноді зустрів Луканюк Рубанюка, як той їхав з кількома ґаздами санками. Не багато думаючи, прискочив опришок до нього і пробив ножем так, що Рубалюк впав трупом на місци.

ГОСПОДАРУЮТЬ! Большевицька часопись „Вечерная Москва“ подає, що на двірці у місті Брянську вигинув у ваґонах цілий транспорт (7.500 штук) курей, який засунули на сліпий тор і так забули про нього, що кури погинули з голоду. Кілька днів назад на тій самій стациї згинуло з голоду 600 свиней. От господарка!

ДОБРЯЧІ АМЕРИКАНЦІ. В Маланчину ніч замордовано в американськім місті Рун в страшний спосіб мурина, який 18 літ тому замордував одного фармера. Його звязали, обляли нафтою і підпалили. На очах 1000 людий згорів він живцем серед страшних мук.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ЗАКЛАД. Підчас останних виборів президента в Америці пан Ерлайтон був найзавзятіщим противником Гувера у краіні Техес. Усіх свої противників старався він переконати, що тільки Смідз виграє, а зустрівши раз великого його ворога сказав таке: „Я заложуся і 20 кільометрів буду орати землю носом — що Гувер програє“. Тамтой вхопив Ерлайтона за слово і заклад перебили. Хоч як дбав Ерлайтон за це, щоб Смідз був президентом — то нічо з того не вийшло. І коли противник приніс йому часопись в вісткою про президентуру Гувера та ще й насміватися з закладу почав, Ерлайтон постановив заклад виконати — як чесний чоловік повинен. Одного дня вийшов зі слугою і свідками за місто, заложив малесенький, зроблений з дроту, плуг на ніс і рачки почав сунути по дорозі. Помимо великої товпи народу і сміху усіх стрічних „переорав“ цілих 20 кільометрів і з опухлим трохи носом став у цілі, даючи доказ, що що він скаже — це святе.

АМАТОРИ ВУДЖЕНИНИ. Василь Деніський Михайло Стрийський і Адам Ковальчук забагли собі так ковбаси — що дібралися нічю до складу масарського в Рогатині і забрала того добра більш як два сотнарі. Поліція одначе не дозволила їм довго тішитись омастою, прилапала і тепер вони у трійку постять в рогатинському кріміналі.

МАЄШ БАБО КНИШ! Дуже невеселу пригоду мав тернопільський муляр Мігілевич Антін. Оце виходячи з дому, найшов він під порогом своєї хати дитину. Мігілевич заніс її — як звичайно в таких випадках робиться — на постерунок. Та найгірше те, що поліція почала шукати за мамою тої дитини і одного дня Мігілевичови донесено, що та дитина, яку він найшов — цеж його власна кров. Мусів отже бідний муляр взяти її до себе на той час, поки його коханка, а мама дитини, Стефанія Паламар, відсидить своє в кримінaлі. І тепер десятому каже, щоб ніякої дитини на постерунок не ніс.

І ПЮТЬ І КРАДУТЬ. З Москви доносять, що тамтешна спілка виробу горівки від довшого часу падала жертвою своїх урядовців, які її обкрадали. Тепер їх вже прилапано—але шкоди, у висоті 1,100.000 рублів, це не поверне. Нема й чому дивуватися, бо де горівка там і злодій.

ЗБРУЯ І ДІТИ. Недалеко від Білостоку жив собі урядник Фільоховський, який любив дуже полювання і мав у себе в хаті дубельтівку. А було в нього два сини: 12-літний Антін і 8-літний Генрик. Оноді обоє Фільоховські вийшли з хати і дітий лишили самих. В часі забави старший Антін здіймив зі стіни дубельтівку і так маніпулював коло неї, що вона вистрілила і брат його Генрик, поцілений кулею, упав трупом.

ТО РАЗ СМЕРТЬ. Безробітний Барановський з Велновца придумав для себе оригінальний спосіб самовбійства, коли вже не схотів довше жити. Оце вложив собі вибуховий динамітовий патрон у вухо і підпалив льонт. Патрон вибух а Барановському розірвало голову на трісочки.

ДОРОГА НАРІЧЕНА. Візник з Ментони, Бельмон, маючи в 1910 р. 45 літ, задумав женитися. А що сам не знав ніякої дівчини — то просив товариша свого Карієльо — щоби той найшов йому щось „подібного“. Карієльо швидко після цього зголосив свому другови, що має для нього дівчину, Малґосю, одначе вона ще молода і якщо Бельмон хоче, щоби вона була його жінкою — то повинен давати гроші на її виховання. Розсипався при тому з такими похвалами на адресу краси тої дівчини, що Бельмон повірив — і почав давати Карієльови гроші для будучої своєї жінки. Трівало це щось 18 літ, Бельмон виплатив на удержання своєї Малґосі 100 тисяч франків — і врешті забажав її побачити. Та тоді Карієльо сказав йому, що Малґося вмерла. Бельмон зажалував за грішми, подав на поліцію — а та щойно виявила все. І закоханий візник довідався, що ніякої Малґосі не було, а всі гроші забирав його щирий приятель.

ЗВИРОДНІЛИЙ МУЖ. В Бжезінах коло Бидґощі жив селянин Левандовскі, який вічно сварився і напастував свою жінку. Оноді в часі гострої сварки звалив він її на землю, звязав шнурами, а опісля кинув до глубокої керниці. На крик нещасної поприбігали сусіди, але Левандовску витягнули вже неживою. Огидним мужем зайнялася поліція.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ГОРІВКА? Надзиратель робітників Гофман у Фрауштаті в Австрії запивався завжди до безтями. Одинокий за те його син, 11 літний хлопчина, був в школі найкращим учеником і всі мешканці малого місточка любили його. На Різдво цього року малий Гофман дістав богато дарунків від усіх знайомих. Та тільки вийшов він з дому—батько забрав їх, продав і гроші пропив. Коли пяний вернув до хати, син почав плакати за дарунками. Старого Гофмана розлютило це так, що вхопив шнур і сина повісив. Сам помандрував за крати.

ДИВНІ БЛИЗНЯТА. В англійському місті Менчестер вородила жінка робітника Файчера близнята — дочки. Вони не булиб цікаві, якби не те, що обі сестри мимо цього, що вродилися разом, будуть о один рік між собою нерівні. Чому? Бо вродилися в новорічну ніч і то так, що одна побачила світ божий пять мінут перед дванайцятою — а друга о пів першої, тобто уже слідуючого року. Такі випадки дуже рідкі.

ТО ПРАВДИВА ШТУКА. В місті Раґуза пописувався один чародій такою штукою: Накривав якусь дівчину хусткою, говорив незрозумілі слова і після цього дівчина з під хустки зникала. Опісля прикликував її і вона несподівано під хусткою зявлялася. Перед кількома днями було те саме: Накрив дівчину і дівчина зникла. Але з появою було гірше. Чародійник кликав і кликав, а вона не вертала. І щойно по годині зрозумів він, що вона не верне вже ніколи — бо й добре випаковану малу касу забрала з собою.

ОЦЕ ТАК ВЕСІЛЛЯ. В одному сербському селі відбулося надзвичайно гучне сільське весілля. Самих запрошених гостей було 550, а окрім цього прибуло більш сотні непрошених. Весільна забава трівала цілий тиждень а грала на ній капеля зложена з 80 циганів. За той час гості зїли 20 свиний, 8 телят, 4 корови, 400 курий, 200 гусий і цілу гору печива, а випили 2000 літрів пива і 200 літрів горівки-сливовиці. Осьмого дня усіх гостий заладували на вози і повідвозили до хат, де ще мабуть досі прочуняються по тій „комашні“.

ПІШОВ і ПРОПАВ. 15-літний Собчак і два його товариші з Людвикова коло Пйотркова вибрались на сусідні села з колядою при вертепі. Коли він до 1 год. вночі не вернув — кинулися родичі шукати його. Та всі їх змагання найти сина пішли на дармо. Собчак мов у воду впав, а його товариші кажуть, що він десь пропав між хатами в одному селі, через яке вони переходили. Заходить підозріння, що його хтось вбив.

ДИТИНА В ОКРОПІ. Малого 4-літного Василька Ковалюка лишила мати в хаті, а сама вийшла до сусіди. Недалеко печі стояв величезний баняк з кипятком, який відсунула Ковалюкова перед хвилею з вогня — бо збиралася прати. Василько заходив коло баняка так неосторожно, що посовгнувся і впав в кипяток. На крик його прибігла мама, але витягнула з окропу тільки зварену дитину. І Василька, жертву материнської неосторожности поховали на цвинтарі в Єрмаківці пов. Борщів а Ковалюкова відповідатиме в суді за те, що не доглядала добре дитини.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Роман Купчинський: **„Перед навалою“**, повість зі стрілецького життя. Стор. 192. Львів 1928. вид. „Червона Калина“.— Згадана повість — се друга частина великої повісти „ЗАМЕТІЛЬ“. Перша її частина „КУРИЛАСЯ ДОРІЖЕНЬКА“ — була вже тут обговорена. Звісний поет Роман Купчинський, який пробув зі стрільцями всі їх мандрівки, який був свідком днів слави УСС і вкінці їх упадку, може найскорше покликаний представити історію УСС в белетристичнім творі. *„Перед навалою“* має підзаголовок „Повість зі стрілецького життя“ і такою вона дійсно є, бо в ній автор представив початок стрільців, їх виїзд зі Львова до Стрия, а звідтам на Закарпаття. Тут сформовано одну сотню, яка мала відійти на фронт. Головна особа повісти — та сама що в першій частині — Петро Зварич. Він все є в осередку акції і від него довідуємося всіх найважнійших новин. Він їде з Бужан до Львова увільняти о. Керницького, одначе йому се не вдається. По дорозі до Львова бачить він в Словіті перше воєнне страхіття, поведення Мадярів зі старeньким священником. Зварич: „побачив старенького, сивого як голуб, дідуся, прикованого за одну руку до гарматнього дула“. У Львові побачив Зварич цілу метушню воєнну, виїзд Стрільців, їх розчарування, що лише певна частина може лишитися, а прочі мусять розійтися домів. Рівночасно однак воєнні події ідуть скорим темпом вперід, московські війська посуваються вже під Карпати... Кромі воєнного діла має Зварич ще іншу велику журбу на серці, а імено Наталку, яка остала в Бужанах. В однім гірськім селі стрічає він її у місцевого пароха і довідується, що пані Керницька виїхала з Бужан фірою і заїхала аж сюди. Стріча з Наталкою була для Зварича дуже милою несподіванкою. Він хотівби, щоби Наталка була зовсім безпечна, дораджує мамі виїхати до Відня, сам переводить їх через границю і помагає їм всісти до ваґону. В повісти *„Перед навалою“* представив нам автор щойно початки стрілецької епопеї, сеї нашої „кровавої слави“. Вартість повісти бачу в її значінню для молодого покоління, котре повинно її читати, бо звідтам довідається того, чого до тепер не знало Повість є написана гладко, читається дуже легко і надається до масового поширення. Тепер ми дуже цікаві на дальші частини, бо в них представить автор вже героїчні діла Стрільців. Вже є заповіджена трета частина п. з. „ВИЛІТАЛИ ОРЛИ“, яку певно кождий читач двох перших частин возьме з великою цікавістю до рук. — *І. М.*

Як у Вас не колядували, то пішліть коляду Рідній Школі!

Надіслане.

Пошукується управителя ґалянтерійного маґазину ознайомленого з тою бранжею. Потрібна кавція до 1000 долярів і відповідні референції. Зголошення: **Петро Мягкий, Перемишль, Францішканська 24.**

Леон Трендовацький з Форд Сіти Канада переслав 1 дол. на Рідну Школу, 1 дол. на інвалідів, 1 дол. на Просвіту і 50 цент. на сироти.

Видавець і відвічальний редактор Осип Сенечко.
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі